

Questio Tertia.

metaphorice. tamen eo modo quo spiritus est in loco sic deus propriissime est in loco.

¶ Ad decimū octauū dicitur q̄ lumen nunq̄ agit nisi in directum nisi per reuerberationem.

¶ Ad decimū nonū dicitur q̄ deum esse i loco & deum operari differūt quia primum presupponit secundum similiter angelus dicitur esse in loco per operationem non q̄ operetur tantum sed per illam operationem essentia sua est realiter presens loco.

¶ Quartū sic pceditur videtur q̄ phisicus nō possit demonstrare primum motū esse. q̄ ois demonstratio ē ex notioribus. Sed nichil est notius q̄ motū esse. vnde scdo phi. dicitur q̄ est p se notū naturā esse. Itē de subiecto cuiuslibet conclusio nis supponit quid est & q̄ est ergo aliquā rē esse nō pōt eē conclusio demonstratiōis. Itē in qualibet sciētia. primū cognitū est subiectum. ergo in demonstratiōe presupponitur q̄ cognoscatur subiectū cōclusionis esse. Hīs patet: q̄ omnes alie veritates & noticie resoluntur ad noticiam subiecti q̄ subiectū scientie continet virtualiter omnes veritates illius scientie cuius est subiectum. Sed per noticiam subiecti cognoscitur subiectum esse. Sed cōtra est phi. losophus ostendens hic deum esse.

¶ Respondeo dicendū q̄ hic potest esse triplex dubiū. Primo. An propositio de est secundo adiacente possit demonstrari. Scdo. An ad phisicū ptinet demonstrare deū esse. Tertio. An primus & primus motor celi sit ipse deus. Quantum ad primū dī q̄ sic quia bene sequit̄ terra posita est iter solē & lunā ergo eclipsis est. Itē scdo poste. dicitur q̄ quatuor sunt questionēs vere scibiles. quarum vna est de re An sit ergo hoc est scibile. vnde sequitur lumen est ergo sol est vel aliud corpus luminosum. Sed q̄tū ad scdū dubiū est. an meta possit primo & ex p̄p̄is probare genus substantiarū separatarū esse. id est. Seclusio motu An possit demonstrari q̄ de⁹ est & seclusa naturali phia demonstrat deū esse. Alexander dicit q̄ ad metaphisicū ptinet. Et idē dicit Auicenna. vnde propter hoc dicit q̄ substantia separata nō est subiectum meta. quia metaphisicus ostēdit substantiā separata eē idē tenet albertus i fine. j. phi. Auerrois autem est contrarie opinionis vnde dicit q̄ metaphisicus nō potest nisi per media phisicalia probare deum esse. Sed contra deum esse ostendit̄ ex hoc q̄ non est processus in infinitum in causis agentibus quia in omni ordine est dare primum medium et vltimum & hec ratio est metaphisicalis.

Item intelligentie sunt a deo effectiue sine motu: ergo seclusio motu potest ostendi q̄ deus est. Sed nonne noticia istorum mediorum aliquāliter depēdet ex motu. Videtur q̄ sic quia numerum substantiarum separatarum probatur philosophus ex numero celorum. Numerum autem celorum cognoscimus per motum. Item probamus substantias separatas esse per effectum. Sed effectus earum est mot⁹. ergo a motu dependet cognitio substantiarum separatarum. **¶** Quantum ad tertium dissentio est inter Auicennam et alios doctores. et veritatem fidei quia secundū sentētiā fidei celum mouetur ab angelo. Sed vt dicit San. Tho. in. ij. dist. xiiij. ar. iij. Auicenna dicit q̄ primus motus non est immediate a deo. Sed deus immediate produxit vnam intelligentiā que immediate mouet primum mobile. Hec autem intelligentia producit corpus celi et animam eius: et sic consequenter. Hanc autem

Articulus

Quartus.

multi putant esse opinionem philosophi hic. Sed contra tunc philosophus hic nō pbaret deum esse quia sua argumenta solum probant primum & proximum motorem esse. Item commentator octauo phisicorum dicit q̄ primus motor est in circūferentia primi celi & probat quia omnes leges in hoc cōueniunt quod deus habitat in celo ergo secundum philosophum deus est proximus motor celi. Item preter proximum motorem phis nō cōcludit aliā substantiā separata esse vñ numerus substantiarū separatarū est scdm numerū celoz. xij. meta. ergo prima substantia sepata que est de⁹ mouet immediate celū. Itē hanc opinionē per varias auctoritates probat Gregorius q̄ subā que est mensura aliarū ē deus sed hec est proximus motor primi celi.

¶ Cōtra hec arguitur. Probādo q̄ phis naturalis non possit probare deum esse. Primo q̄ pbare passioēs p̄p̄ias metaphisice pertinet tm̄ ad meta. & nō ad alias scias. Sed eē abstractū & non abstractū sunt passiones entis quod est subiectū in meta. sicut etiā necessariū et p̄tingēs ergo sola p̄ia phia habet istud pbare. Item rationes sumpte ex differentijs que sunt necessariū & cōtingens ad meta. pertinent. Sed ex necessariū & contingentī pbatur deum esse q̄. s. non oia sunt contingentia. Alioquin aliqui nichil fuisset quia ens contingens non est ex se determinatum ad esse sed prius habet non esse q̄ esse ergo in natura aliquid est quod est necesse esse. Illud autem vel habet causam sue necessitatis vel non. Si non. est deus. Si sic queritur de illo. Et cū non sit ire i infinitum oportet deuenire ad aliquod primum. quod est necesse esse.

¶ Scdo pbatur deū esse per hoc q̄ aliqua sunt magis & aliqua minus perfecta ergo ē deuenire ad ali quod p̄fectissimum & optimū. Ista autem ratio nō sumitur a motu. ergo non pertinet ad naturalē Itē Si naturalis demonstraret deum eē sequitur q̄ naturalis phia est prior meta. Sed hoc est falsum ergo Consequentia pbatur Deus est primum cognitum in metha. Et per te est cognitus per medium naturale. ergo naturalis esset simpliciter prior. Patet consequentia. q̄ notissimo in meta. est aliqd prius cognitū in naturali phia. Itē id quod est simpliciter cōclusio in phisica scz deū esse erit in meta. p̄ma p̄positio simpliciter indemonstrabilis ex quo sequitur q̄ saltem q̄tū ad hanc cōclusionē deus est. Meta. subalternaretur naturali phie quod est exp̄ se falsum. Alioquin esset ea posterior. Patet consequentia quia acciperet ab ea hanc propositionem.

¶ Tertio nulla scientia probat sua principia vt dicitur primo poste. Sed substantie abstracte sunt principia entis seu corporis mobilis quod est subiectū in naturali phia. ergo naturalis phis non potest pbare substantias abstractas esse.

¶ Quarto probatur q̄ deus non mouet eum immediate. quia moueret in non tēpore sed hoc ē falsum: quia motui repugnat esse in non tēpore ergo. Cōsequentia probatur supponendo duo. Primo q̄ deus est virtutis infinite. Secundū q̄ maior virt⁹ existens in magnitudine subiectiue. vel appropriatiue mouet in minori q̄ minor virtus. Tunc arguit sic. Si prima causa mouet in tempore sit ille mot⁹ gratia exempli per horā qui vocetur a. Et sit aliqua causa finite virtutis que moueat aliud mobile p aliquo tempore quod vocetur b. Constat q̄ inter a. & b. est aliqua determinata proportio Sit gratia exempli proportio dupla. Ponatur ergo q̄ addatur postea q. iij.